

Χόρχε Λουίς Μπόρχες «Το τάνγκο»,
 μετάφραση: Μαρία Παλαιολόγου, εκδόσεις Πατάκη, 2023

Πέρσι το καλοκαίρι, τις μέρες του Φεστιβάλ Βιβλίου στα Χανιά, ο βάσκος συγγραφέας Μπερνάρντο Ατσάγα περιέγραφε πώς είχαν φτάσει στα χέρια του μερικές μαγνητοταινίες με κάποιες διαλέξεις περί τάνγκο, που αποδείχτηκε ότι ήταν οι διαλέξεις που είχε κάνει γι' αυτό το θέμα ο Μπόρχες στο Μπουένος Άιρες, το 1965. Η περιπέτεια των μαγνητοταινιών αυτών και το πώς έφτασαν στο χέρι του Ατσάγα, καθώς και η έρευνα για την ταυτότητα του ομιλητή και ο δρόμος προς την έκδοση, περιγράφονται εν συνόψει και στο εκδοτικό σημείωμα αυτού του βιβλίου, που περιέχει τις συγκεκριμένες διαλέξεις του Μπόρχες.

Πράγματι, λοιπόν, τον Οκτώβριο του 1965, ο Χόρχε Λουίς Μπόρχες είχε κάνει τέσσερις ομιλίες στην αργεντινική πρωτεύουσα, «κάθε Δευτέρα του Οκτωβρίου στις 19:00, στον πρώτο όροφο, διαμέρισμα 1, της οδού Χενεράλ Όρνος 82». «Το τάνγκο στήνει θολά ένα παρελθόν ονειρικό», λέει σε έναν στίχο του ο Μπόρχες, έναν στίχο από τάνγκο που περιλαμβάνεται στο βιβλίο. Από ένα τέτοιο θολό παρελθόν ξεκινάει, λοιπόν, ο Μπόρχες, επιλέγοντας και σημαδεύοντας έναν τόπο και έναν χρόνο ως αρχή της περιπλάνησής του: Μπουένος Άιρες,

1880.

Στις διαλέξεις του ο συγγραφέας θα πραγματευτεί, με το μάτι τόσο του μελετητή όσο και του λογοτέχνη, μια μεγάλη γκάμα από θέματα που είχαν σχέση με το τάνγκο: από την ιστορία και τις απαρχές του («οι γυναίκες γνώριζαν την κακόφημη προέλευση του τάνγκο και δεν ήθελαν να το χορέψουν») μέχρι την παγκόσμια διάδοσή του μέσω της αποδοχής του στο Παρίσι από την ετυμολογία της λέξης μέχρι τα όργανα που έπαιζαν οι ορχήστρες του τάνγκο και την εισαγωγή του –γερμανικής προέλευσης– μπαντονιόν («που σήμερα μοιάζει αχώριστο από το τάνγκο [αλλά] δεν υπήρχε στις πρώτες ορχήστρες [και] μπορεί να επηρέασε τη μουσική του τάνγκο, την εξέλιξη του τάνγκο») από τις κοινωνικές κατηγορίες που συνδέθηκαν με το τάνγκο μέχρι τον ρόλο του σε αυτή τη φασματική αφαίρεση που ονομάζει «αργεντινική ψυχή» από τη στιχουργική και τη γλώσσα του μέχρι τα συναισθήματα που εκφράζει από τα πρώτα τάνγκο μέχρι τον Κάρολος Γαρδέλ που «παίρνει το τάνγκο και το κάνει δραματικό».

παρουσίαση

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ